

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою:

«ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ»

Виконавець

студентка ЦВФН факультету

Джежер Т.М.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

Луценко І.С.

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	6
1.1 Доходи фізичних осіб як об'єкти оподаткування.....	6
1.2 Сутність оподаткування доходів фізичних осіб.....	14
1.3 Проблемні аспекти в оподаткуванні доходів фізичних осіб в Україні та країнах ЄС.....	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	24
2.1 Особливості побудови механізму оподаткування доходів фізичних осіб.....	24
2.2 Моніторинг фіскальної ефективності оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.....	37
2.3 Аналіз механізму оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців.....	51
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	58
3.1 Детінізація доходів населення як фактор підвищення податкової культури в Україні.....	58
3.2 Шляхи оптимізації сучасного стану оподаткування доходів фізичних осіб.....	69
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Джежер Т.М.

Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні
Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У роботі визначено актуальність дослідження у вибраному напрямку, задано проблему, мету та цілі дослідження, визначено предмет та об'єкт дослідження. У випускній роботі розглядаються процес оподаткування фізичних осіб, а саме доходи фізичних осіб та механізм справляння податку з доходів фізичних осіб з них.

Крім того, проведено комплексне дослідження теоретичних і практичних проблем в сфері оподаткування фізичних осіб. Визначено проблеми оподаткування фізичних осіб в Україні.

Одержанні результати дослідження можуть бути використані для подальшого розв'язання проблем, пов'язаних з оподаткуванням доходів фізичних осіб.

В процесі роботи зроблено висновки та пропозиції щодо перспективних напрямків вдосконалення основних елементів оподаткування фізичних осіб в Україні з урахуванням інтеграції України до європейського співтовариства.

Ключові слова: оподаткування, податки, податкова система, об'єкт оподаткування, база оподаткування, механізм оподаткування.

SUMMARY

final work on obtaining Bachelor of Education

Dzhezher Tatiana

«Taxation of acuestss of physical persons of Ukraine»

Odessa National University of Economics

c. Odessa, 2018

Final work consists of an introduction, three chapters, conclusions and list of sources.

Research actuality is in-process certain in the chosen direction, a problem, aim and whole researches, is set, an object and research object are certain. In final work examined process of taxation of physical persons, namely acuestss of physical persons and mechanism of production of tax from the acuestss of physical persons from them.

A complex study of theoretical and practical problems is in addition, undertaken in the sphere of taxation of physical persons. The problems of taxation of physical persons are certain in Ukraine.

Receipt research results can be drawn on for the further decision of the problems related to taxation of acuestss of physical persons.

In the process of work drawn conclusion and suggestions in relation to perspective directions of perfection of basic elements of taxation of physical persons in Ukraine taking into account integration of Ukraine to the eurostep concord.

Keywords: taxation, taxes, tax system, object of taxation, base of taxation, mechanism of taxation.

ВСТУП

Актуальність теми випускної роботи. Останні роки оподаткування доходів фізичних осіб є тим податковим інструментом держави, який забезпечує не тільки найбільшу частку податкових надходжень до місцевих бюджетів, а й впливає на добробут фізичної особи. Втім, механізм оподаткування доходів фізичних осіб й досі не має достатньо прийняттого рівня досконалості. Окремі положення податкового законодавства все ще не врегульовані, залишаються недостатньо опрацьованими на практиці. Звідси потребує підвищення соціально-регулюючого потенціалу оподаткування доходів фізичних осіб, урегулювання питань з надання податкової соціальної пільги, адміністрування податку на доходи фізичних осіб. Вирішення цих проблем визначає актуальність дослідження.

Теоретичні основи та принципи оподаткування представлені у працях науковців минулого часу: А. Сміта, Д. Рікардо, П. Самуельсона, В. Нордхауза, Д. Боголепова, Б. Бурмістрова, І. Кулішера, Г. Марьяхіна Ф. Менькова, І. Озерова, М. Покровського, Е. Селігмана, І. Янжула та ін.

Необхідність розв'язання соціально-економічних проблем у комплексі з податковою політикою оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та її подальшим реформуванням розглядалася в працях вітчизняних вчених: В. Андрущенко, В. Базилевича, О. Василика, В. Вишневського, А. Даниленка, О. Данілова, Ю. Іванова, А. Крисоватого, І. Лютого, В. Мельника, Ц. Огня, В. Опаріна, Г. П'ятаченка, А. Соколовської, Л. Тарангул, В. Тропіної, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та ін.

Віддаючи належне дослідженням з проблем розвитку оподаткування доходів фізичних осіб, на сьогодні ще залишаються дискусійними питання щодо здійснення податкових реформ в цій сфері. Усе вищесказане зумовило вибір теми випускної роботи, її теоретичну і практичну значимість.

Метою випускної роботи є узагальнення теоретичних засад оподаткування доходів фізичних осіб та надання пропозицій щодо вдосконалення її фіскального та соціально-регулюючого потенціалу.

Для досягнення поставленої мети у випускній роботі передбачається вирішити ряд завдань, головними з яких є:

- дослідити доходи фізичних осіб як об'єкти оподаткування
- визначити сутність оподаткування доходів фізичних осіб;
- розглянути проблемні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та країнах ЄС;
- охарактеризувати особливості механізму оподаткування доходів фізичних осіб в Україні;
- здійснити моніторинг фіскальної ефективності оподаткування доходів фізичних осіб в Україні;
- проаналізувати механізм оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців;
- дослідити детінізацію доходів населення як фактору підвищення податкової культури в Україні;
- запропонувати шляхи оптимізації сучасного стану оподаткування доходів фізичних осіб.

Об'єктом випускної роботи є процес оподаткування доходів фізичних осіб.

Предметом випускної роботи є доходи фізичних осіб та механізм справляння податку з доходів фізичних осіб з них.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися такі методи: історичний метод – при дослідженні еволюції оподаткування доходів фізичних осіб; логічного узагальнення – для узагальнення класичних теорій, уточнення сутності та змісту оподаткування доходів фізичних осіб; абстрактно-логічний метод – при визначенні сутності та складових елементів оподаткування доходів фізичних осіб; метод синтезу – для вивчення можливостей адаптації зарубіжного досвіду;

розрахунково -конструктивний метод та метод аналогії – при розробці основних засад оптимізації та вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб в ринкових умовах; статистичного групування – для аналізу динаміки надходжень до бюджету з податку на доходи фізичних осіб; статистико-економічні методи, зокрема: графічний, фінансового аналізу – для дослідження тенденцій розвитку оподаткування, чинників, що впливають на розмір податкових надходжень до бюджету; кореляційний – для оцінки впливу на обсяг надходжень податку з трудових доходів фізичних осіб таких факторних ознак, як рівень зайнятості, чисельність трудових мігрантів; прогнозування – для визначення фіскальних та соціальних можливостей та оцінки тенденцій нарощування податкових надходжень з податку на доходи фізичних осіб під впливом різних факторів, таких як: обсяг ВВП, рівень інфляції, рівень мінімальної та середньої заробітних плат, та ін.

Інформаційною базою випускної роботи є діючі нормативні та законодавчі акти України з питань оподаткування, дані Державного служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби, Національного банку України, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теорії і практики оподаткування доходів фізичних осіб, періодичні видання, інтернет джерела.

Особистий внесок. Наукові положення, висновки і пропозиції дослідження, які виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Науковою новизною отриманих результатів є комплексне дослідження теоретичних і практичних проблем в сфері оподаткування доходів фізичних осіб.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані результати дослідження можуть бути використані для подальшого розв'язання проблем, пов'язаних з оподаткуванням доходів фізичних осіб.

Структура випускної роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг

роботи становить 83 сторінок друкованого тексту, містить 17 таблиць, 10
рисунків. Список використаних джерел нараховує 57 найменувань та займає
6 стор.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження теоретичних та практичних засад оподаткування доходів фізичних осіб зроблено наступні висновки:

1. У результаті висвітлення доходу фізичних осіб як об'єкту оподаткування виявилось, що саме поняття дохід трактують у різних аспектах, тобто серед науковців немає єдиного підходу щодо його визначення. Сам дохід як об'єкт оподаткування класифікують за трьома групами, а саме: за трудовими доходами, за підприємницькими доходами та майновими доходами. Відповідно до українського законодавства доходом як об'єктом оподаткування виступає загальний річний дохід.

2. Дослідження сутності оподаткування доходів фізичних осіб дало змогу визначити, що оподаткування доходів фізичних осіб це фінансові відносини між державою та платниками податків з доходів фізичних осіб, пов'язаних із правовою формою їх відчуження на засадах обов'язковості, взаємодіє, які здійснюються з метою формування загального фонду місцевих бюджетів, необхідного для реалізації відповідних повноважень місцевого самоврядування. Визначено, що оподаткування доходів фізичних осіб має як фіскальне, так і регулююче значення. Фіскальне значення полягає в тому, що прибутковий податок є надійним джерелом бюджетних доходів. Його частка, як в податкових надходженнях, так і в бюджетних доходах стабільно збільшується. Реалізація регулюючого механізму цього податку відбувається за допомогою диференціації податкових ставок і пільгового оподаткування.

3. Розгляд проблемних аспектів оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та країнах ЄС дозволив констатувати, що в Україні до проблем з оподаткування доходів фізичних осіб в Україні віднесено: не досить повна база оподаткування податку на доходи фізичних осіб; відсутність

прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб; низький рівень податкової культури; високий рівень корупції в сфері оподаткування; практично відсутня практика впровадження заходів щодо легалізації доходів громадян у тіньовому секторі економіки. Що стосується країн ЄС, то проблемними аспектами в сфері оподаткування доходів фізичних осіб є: за високих доходів фізичної особи рівень оподаткування високий; жорсткий рівень адміністрування та контролю за оподаткуванням; більшість країн Євросоюзу стягують податки на абсолютно всі доходи, отримані в країні або за її межами; стандартні податкові ставки в деяких європейських країнах не завжди застосовні до іноземців, що мають вид на проживання.

4. Розкриття особливостей механізму оподаткування доходів фізичних осіб в Україні надало можливість оцінити як фіскальну, так і регулюючу ефективність діючої системи оподаткування доходів фізичних осіб. В окремих випадках виявлено недостатньо ефективні елементи податку на доходи фізичних осіб, тому пропонується удосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб з урахуванням оптимізації податкових пільг, зміни ставок податку.

5. Моніторинг фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб дозволив встановити, що фіскальна ефективність податку на доходи фізичних осіб за період 2013-2018 рр. має тенденцію до зростання, що призвело: до збільшення частки податку на доходи фізичних осіб у доходах Зведеного бюджету України до 204 %, що поступається тільки податку на додану вартість. Проте з'ясовано, що починаючи з 2008 – 2013 рр. план з надходжень податку на доходи фізичних осіб до Зведеного бюджету України виконано не було, однак найбільший рівень виконання було зафіксовано у 2011 році на рівні 98,4 %, а найнижчий показник у 2013 році – 92,3 %.

6. Розгляд та аналіз процесу адміністрування податків з доходів фізичних осіб надав можливість виявити низку недоліків, притаманних цій сфері податкової системи, зокрема значна кількість податкових агентів виплачували заробітну плату на рівні, нижчому за законодавчо встановлений;

недостатньо дієвий порядок обліку розрахунків податкових агентів з місцевими бюджетами та подачі податкової звітності, у зв'язку з чим значні суми заборгованості по податку перебувають поза податковим обліком і до них не можуть бути застосовані заходи стягнення; існує значна кількість шляхів та можливостей мінімізувати сплату податків при використанні суб'єктом малого підприємництва спрощеної системи оподаткування.

7. Забезпечення регулятивної ефективності оподаткування доходів фізичних осіб повинно враховувати необхідність їх детінізації. Саме детінізація доходів фізичних осіб може стати додатковим імпульсом для забезпечення реалізації регулятивної ефективності ПДФО. Зокрема, це може призвести до збільшення бази оподаткування, а також кількості платників ПДФО. Це сприятиме вирівнюванню становища зайнятих осіб через усунення короткострокових порівняльних переваг зайнятих у тіньовому секторі.

8. У результаті дослідження особливостей оподаткування доходів фізичних осіб запропоновано пріоритетні напрямки його удосконалення, а саме:

- а) введення прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб;
- б) встановити неоподатковуваний мінімум на рівні прожиткового мінімуму;
- в) надавати додаткові податкові знижки (пільги) у розмірі прожиткового мінімуму платникам, що мають утриманців, до числа яких відносяться особи, що спільно проживають із платником податку, пов'язані з ним родинними зв'язками і не мають власних джерел доходів.
- д) удосконалити систему адміністрування податку на доходи фізичних осіб за такими напрямками: встановити суму, при перевищенні якої починалася б дія контролю за витратами фізичної особи; введення штрафних санкцій за ухилення фізичних осіб від виконання вимог фіскальних органів у зв'язку з контролем за відповідністю витрат окремої особи її доходам;

розширення повноважень фіскальних органів щодо оцінки доходів із використанням непрямих даних, що свідчать про розміри одержаного доходу, виходячи зі способу життя платника податку, тобто на основі так званих «зовнішніх ознак» багатства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лютий І. Доходи населення та їх роль у формуванні фінансових ресурсів держави /І. Лютий, Т. Моташко// Світ фінансів – № 2 – 2011– С.59-65
2. Економічна енциклопедія. У трьох томах. – Т. 1 / за ред. С.В. Мочерного та ін. – К.: Вид. центр «Академія», 2002. – 863 с.
3. Попович О.В. Тлумачення економічної сутності категорії «дохід»/ О.В. попович, Н.Ю. Діденко//Економіка і суспільство – Випуск № 7 – 2016 – С.975-978
4. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон: наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя: Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221-225.
5. Сенів Л.А. До питання про поняття та економічну природу доходів/ Л.А. Сенів// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11335/1/24.pdf>
6. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / За ред. С. Панчишина та М. Савлука. – Львів: ЛНУімені Івана Франка, 2003. – С.8.
7. Економічна теорія: макро-і мікроекономіка: навч. посіб. / За ред. З.Г. Ватаманюка та С.М. Панчишина. – К.: Альтернативи, 2001. с 153.
8. Ленейко Т.І. Економіка праці: Навч. посіб. / Т.І. Ленейко, Т.С. Шапошнікова, О.В. Толстікова. – Харків: Вид.ХНЕУ, 2006. – 137 с.
9. Політична економія: навч. посіб. /Г. А. Оганян, В. О. Паламарчук, А. П. Румянцев та ін.; За заг. ред. Г. А. Оганяна. – К.: МАУП, 2003.
10. Лозинська С.І. Значення доходів населення у формуванні економічного зростання // Збірник логістики. –С. 105
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу:

12. Seligman E.R.A. The income tax : a study of the history, theory, and practice of income taxation at home and abroad / Seligman Edwin Robert Anderson. The Lawbook Exchange, Ltd., 1914 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https ://goo.gl/bUJuAf](https://goo.gl/bUJuAf).
13. Соколов А. А. Теория налогов / А. А. Соколов. – М. : ООО „ЮрИнфоР-Пресс”, 2003. – 506 с.
14. Швабій К.І. Регулятивна ефективність податку на доходи фізичних осіб / К.І. Швабій // Фінанси України - № 4 – 2013 – С. 27-44
15. Податковий кодекс України: за станом на 10 квітня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
16. Сидорович О.Ю. Методологічний контекст дослідження оподаткування доходів фізичних осіб в фіскальній теорії і практиці/ О.Ю. Сидорович//Наукові записки. Серія “Економіка”- Випуск 10-2008 – С. 180-187
17. Кривцов О.О. Зарубіжний досвід оподаткування доходів фізичних осіб / О.О. Кривцов // Податкова політика. – 2010. –№ 3(52).– С. 18–28.
18. Швець О.Ю. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи України та країн ЄС / О.Ю Швець, Я.Ю. Бахметова//Глобальні та національні проблеми економіки - Випуск 17 – 2017 – С. 771-775
19. Гречко А.В. Перспективи реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції / А.В. Гречко // Економіка та управління національним господарством. – 2014. – № 3. – С. 60–70.
20. Толочко В.М. Огляд механізму стягування податків в Україні та деяких країнах світу / В.М. Толочко, Т. Ф. Музика [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://modern-pharmacy.com.ua/oglyad-mehanizmu-styaguvannya-podatkov-vukrayini-ta-deyakh-krayinah-svitu>.
21. Легкоступ І.І. Податкові системи в умовах глобалізації: проблеми взаємодії та перспективи розвитку / І.І. Легкоступ, К.В. Кацуба // Бізнес Інформ – 2014. – № 14. – С. 259–263.

22. Шевчук І.В. Іноземний досвід оподаткування доходів фізичних осіб та можливості його адаптації в Україні / І.В. Шевчук [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://old.znau.edu.ua/visnik/2011_1_2/333.pdf.

23. Тофан І. Проблематика оподаткування в країнах Євросоюзу / І. Тофан // Аграрна економіка. – 2012. – № 1–2. – Т. 5. – С. 78–82

24. Виконання Державного бюджету України / 2015 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>

25. Виконання Державного бюджету України / 2016 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>

26. Виконання Державного бюджету України / 2017 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>

27. Бюджетний Моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2010-2017 рр. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт інституту бюджету та соціально- економічних досліджень. – Режим доступу :
www.ibser.org.ua/news/435/lang=ua.

28. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.minfin.gov.ua

29. Податкова система: Навчальний посібник/ [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; заред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

30. Михайлюк Ю.І Фіскальний простір України як інструмент економічного зростання країни.

31. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України № 1406-VIII від 02.06.2017, ВВР, 2017, № 8. - Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

32. Помулева В. М. Соціальні аспекти податку на доходи фізичних осіб: світовий та вітчизняний досвід / В. М. Помулева // Сталий розвиток економіки. - 2013. - № 1. - С. 354-357. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_1_78

33. Світовий досвід оподаткування: Канада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/israel>

34. Світовий досвід оподаткування: Німеччина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/germany/>

35. Світовий досвід оподаткування: Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/poland/>

36. Світовий досвід оподаткування: Китай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/china/>

37. Світовий досвід оподаткування: Швеція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/sweden/>

38. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб'єктів підприємництва [Текст] : навчальний посібник / Л.П. Сідельникова, Т.В. Чижова, Я.В. Якуша. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2012. – 424 с

39. Славкова А.А. Особисте прибуткове оподаткування та шляхи його вдосконалення в Україні: дис. кандидата економ. наук: 08.00.08 / Славкова Алла Аркадіївна. – К., 2012. – 289 с.

40. Навчальні матеріали онлайн. Податки та податкова система. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12090810/finansi/podatki_podatkova_sistema
41. Податок. [Електронний інтернет ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Податок>
42. Податок на доходи фізичних осіб. [Електронний інтернет ресурс] – Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/NalCode/2016_rozdil4.aspx
43. Навчальні матеріали онлайн. Сутність та види податків. [Електронний інтернет ресурс]. – режим доступу: http://pidruchniki.com/1218071555166/ekonomika/sutnist_vidi_podatkiv
44. Taxation in the United Kingdom [Electronic resource]. - Access: http://en.wikipedia.org/wiki/Taxation_in_the_United_Kingdom#History
45. Legal history of income tax in the United States [Electronicresource]. - Access: [http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_income_tax_\(legal_history\)](http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_income_tax_(legal_history))
46. Податкова соціальна пільга. [Електронний інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://byhgalter.com/podatкова-socialna-pilga-pravo-na-zastosuvannya-ta-poryadok-otrimannya-abo-splachuyemo-menshe-podatku-na-doxodi-fizichnix-osib/>
47. Ставки ПДФО у 2017 році. [Електронний інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://taxlink.ua/ua/news/pdfo-za-yakimi-pravilami-budemo-zhiti-z-01-schnya-2017r-.htm>
48. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України № 1-рп/2017 від 15.03.2017 - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
49. Відповідальність за правопорушення. [Електронний інтернет ресурс]. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Otvetstvennost-za-narusheniya-v-sfere-NDFL-i-voennogo-sbora>
50. Інтернет журнал «Ціна держави». [Електронний інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/budget/revenue/>

51. Майбуров И.А. Теория налогообложения: продвинутый курс: учеб. для магистрантов / И. А. Майбуров, А. М. Соколовская./ - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. - С. 334. - (Серия "Magister")
52. Нікітішин А.О. Використання іноземного досвіду при оподаткуванні доходів фізичних осіб // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. - №9.
53. Всеукраїнська експертна мережа [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.experts.in.ua/> - «Головна – База знань - Економіка» - «Світовий досвід оподаткування доходів громадян і його використання в Україні» - Катрук Н.
54. Маліновська К.О., Гера А.С. Фіскальна ефективність податку на доходи фізичних осіб та його роль у формуванні бюджетів різних рівнів [Електронний ресурс]. - Режим доступу http://www.znau.edu.ua/visnik/2011_2_2/427.pdf
55. Іванський А.Й. Перспективи розвитку оподаткування доходів фізичних осіб в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nashp/2011_1_2/Ivanskiy.pdf.
56. Абрамова А.С, Інтернет-конференція, Податок на доходи фізичних осіб, його роль і фіскальне значення.
57. Трофімова М. О. Податок на доходи фізичних осіб в Україні: фіскальна та соціально-регулятивна роль.